

Nationellt Kunskapsnätverk inom området psykiska funktionshinder och hjälpmedel

Avslutningskonferens - utbildning av utbildare

Piperska Muren, Stockholm den 26 april 2007

-Utbildning för utbildare-

7 kurser i Karlstad

148 utbildare

103 från kommuner

43 från landsting

1 från studieförbund

1 personligt ombud

71	Arbetsterapeuter	1	Boendehandledare
17	Boendestödjare	1	Enhetsledare
11	Skötare/Undersköterska	1	Personligt Ombud
9	Sjuksköterskor/Psykiatri	1	Socioterapeut
5	Rehabiliteringskonsulenter/assistenter	1	Biträdande enhetschef (LSS-Boende)
4	Handledare	1	Utbildningsledare
3	Habilitering- Omsorgspersonal	1	Metodutvecklare
3	Hjälpmedelskonsulenter	1	Aktivitet-Psykiatrisamordnare
3	Bistånds-, LSS-handläggare	1	Arbetsinstruktör
2	Socionom/Kurator	1	Rehabinstruktör/sjukgymnast
2	Aktiverings- och Fritidspedagoger	1	Fritidspedagog
2	Hantverkspedagoger	1	Musikterapeut
1	Distriktsarbetsterapeut	1	Metodhandledare
1	Projektledare/sjuksköterska	1	Socialpsykiatrihandledare

Utvärdering av kursen!

Nytta?

Stor nytta - för mig har detta blivit en AHA-upplevelse – och jag hoppas kunna sprida det.

Jag har öppnat en dörr och upptäckt att det finns hur många dörrar som helst....

Många nya idéer, tips och inspiration till lösningar för personer jag träffar/bedömer.

God nytta av nätverk och kontakter.

Det kommer att underlätta både för brukare och även mig själv.

Nya argument vid behov av förskrivning.

Mest givande!

Brukarmedverkan: Karl-Peter och Susanne.

Informationen om hjälpmedlen och hur de kan användas.

Information om kognitiva funktionshinder.

Funktionshinder i förhållande till hjälpmedlen.

Visningslägenheten.

Materialet – pärmen.

Dialogerna – diskussioner.

Hur nöjd är du med utbildningen?

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>10</u>
			1	1	2	5	31	48	59

Medel: 9

Redovisning av projektarbete -Förskrivning-

Förskrivning av kognitiva hjälpmedel till personer med psykiska funktionshinder – hur ser det ut i landet?

Här följer några exempel från redovisningen:

Det finns möjlighet att förskriva hjälpmedel till personer med psykiska funktionshinder, men det är inget som görs vad vi vet. Dessutom är sortimentet begränsat.

Som arbetsterapeut kan jag förskriva ett stort antal hjälpmedel till fysiskt funktionshindrade utan det ifrågasätts.

När det gäller förskrivning av hjälpmedel till psykiskt funktionshindrade är situationen annorlunda.

Vid förskrivning av tex tidshjälpmedel måste jag först ha godkännande av betalningsansvarig sektionschef och därefter argumentera för förskrivningen i ett förskrivningsteam.

Arbetsterapeut inom öppenvårdsmottagning/psykosenhet har stor erfarenhet av kognitiva hjälpmedel men ingen förskrivningsrätt.

De kognitiva hjälpmedel som är förskrivningsbara är Komihågklocka, Timstock, Handi och Sigvart dagsplan men ingen av dessa har förskrivits till personer med enbart psykiska funktionshinder vad vi vet...

däremot till personer med neuropsykiatriska funktionshinder, utvecklingsstörning, förvärvade hjärnskador och demenssjukdomar.

**Vi arbetsterapeuter får förskriva hjälpmedel,
dock finns ingen budget till att köpa in några.**

Det ser olika ut bland kommunerna.

Definitivt behövs utbildning och information kring detta.

Det förskrivs en hel del hjälpmedel och det är numera en naturlig del i framförallt kommunens boenden och dagverksamheter – förutom till personer med psykiska funktionshinder!

Men det är på gång...

**Vi har pratat med 4 olika arbetsterapeuter på
vårdcentraler. De säger att de sällan eller aldrig får
förfrågan om kognitiva hjälpmedel från personer
med psykiska funktionshinder.**

**De tycker att de saknar kunskaper om denna
patientgrupp....**

**Har inte kommit igång med förskrivning av
hjälpmedel.**

**Det är mycket oklarheter om vad som gäller
och framförallt vem som skall betala.**

Vilken kassa skall jag förskriva mot?

Är den dimensionerad för detta?

**Vi har gått förskrivarutbildning samt kurs med inriktning på
kognition.**

Vi har startat att förskriva hjälpmedel.

**Gränsen mellan kommun/landsting är dock oklar
men samverkan pågår.**

Ett fåtal arbetsterapeuter är anställda knutna till enskilda verksamheter inom äldreomsorgen, däremot saknas det helt för omsorgen om psykiskt funktionshindrade.

Det finns arbetsterapeuter på vårdcentralerna, dessa saknar dock helt kunskap och erfarenhet av att skriva ut hjälpmedel till vår målgrupp.

Ett hjälpmedelsprojekt har bedrivits och varit framgångsrikt och man fortsätter nu när projektet är över att arbeta med att erbjuda kognitiva hjälpmedel i den ordinarie boendestödsverksamheten.

**I vårt läns landsting
är personer med psykiska funktionshinder
ej berättigade till kognitiva hjälpmedel.**

Det som gäller i vår kommun/landsting är att det är behovet som styr. I praktiken ser det annorlunda ut enligt arbetsterapeuten på vårdcentralen som tycker det är mycket papper och mycket krångel när man ska söka och sen är det aldrig någon som får det beviljat.

Hjälpmedel för denna grupp är avsedda för personer med kognitiva funktionshinder dvs:

Hjälpmedel kan förskrivas till den som behöver stöd för ex minne, perception, inläring, problemlösning, språk- och abstraktionsförmåga, struktur och planering.

Anvisningstexten gäller oavsett brukarens diagnos. Det innebär att personer med psykiska funktionshinder kan få kognitiva hjälpmedel.

I vår kommun ansvarar primärvårdens arbetsterapeuter för förskrivning av kognitiva hjälpmedel till personer med psykiska funktionshinder.

Det finns ingen kommunanställd arbetsterapeut som förskriver hjälpmedel till personer med dessa funktionshinder.

Primärvårdens arbetsterapeuter tycker många gånger att de har för lite kunskap om dessa personer och deras problematik. Eftersom kunskapen inte finns så förskrivs inga hjälpmedel.

Hos oss finns arbetsterapeuter finns inom

- Psykiatri,
- Landstingets råd och stöd,
- Kommunens handikapp förvaltning,
- Vårdcentraler

och de kan ordinera kognitiva hjälpmedel.

Dessutom finns ett kognitionsteam med 2 hjälpmedelskonsulenter som jobbar med handledning och utbildning.

Landstinget har sedan tidigare riktlinjer och de flesta av denna typ av hjälpmedel går via särskilda beslut efter utredning och provperiod via hjälpmedelskonsulent.

Kommunen fick ansvaret för dessa hjälpmedel i och med ny gränsdragning mellan huvudmännen 2006-12-01.

Vi har ännu inte haft så många ärenden. Vi räknar i nuläget dessa hjälpmedel som särskilda ärenden och de behandlas i olika steg för att skaffa erfarenhet och en bra rutin.

Uppkommer behov av kognitiva hjälpmedel tas frågan upp i personalgruppen för en individuell bedömning.

Produkter som finns att tillgå på öppna marknaden kan inte erhållas som hjälpmedel.

Kommunrehab har idag ett bolltäck (Harpo) som lånas ut för korttidslån – men får bekostas själv efter lån.

Det som gäller hos oss är GLASKLART, åtminstone när man läser riktlinjerna för förskrivning av personliga hjälpmedel.

I praktiken är det inte så enkelt.

Här råder det förvirring på många plan. Vår MAS och även chef på Samrehab, som vi varit i kontakt med är eniga om det som står i riktlinjerna naturligtvis gäller även denna grupp av människor men verksamheterna (arbetsterapeuter, samrehab, boendestödjare mfl) har inte koll på vad som gäller eller vart man ska vända sig för att få hjälp.

Utbildarna har informerat

814

personer

Nationellt kunskapsnätverk/HumanTeknik i Karlstad har nått

2203

personer

Redovisning av projektarbete -Information-

**Utbildning/information om att kognitiva hjälpmedel kan ge stöd i vardagen för personer med psykiska funktionshinder
- hur har det gått?**

Några exempel och tankar från redovisningen:

Ett eget utbildningstillfälle erbjöds personalen på kommunpsykiatri, tiden ändrades för att personalen inte kunde delta och ett nytt datum planerades in men personalen kom inte på utbildningsdagen i alla fall...

Många blev intresserade och tyckte det verkade spännande.

De flesta visste inte att det fanns hjälpmedel att få för dessa problem.

Vissa kom med roliga ironiska kommentarer eller skrattade glatt eftersom de inte tror att hjälpmedlen kan hjälpa de psykiskt funktionshindrade.

Klienterna är nyfikna och intresserade av att få prova kognitiva hjälpmedel.

Kollegorna som har förskrivningsrätten var positiva och har inte ordinerat speciellt mycket av dessa hjälpmedel innan.

De ser också att deras tid inte räcker till. De ser fördelar med att förskrivningsrätten ligger på den som arbetar nära målgruppen.

Vår chef är mer öppen för att se om förskrivningsrätten kan ligga som en del av arbetsuppgifterna för arbetsterapeuten i verksamheten.

Viktigt att sortiment för kognitiva
hjälpmedel ses över och uppdateras.

Vårt arbete har även resulterat i att Hjälpmedelskommittén har fått i uppdrag att se över var personer med psykiska funktionshinder kan vända sig för att få en arbetsterapeutisk bedömning och få kognitiva hjälpmedel förskrivna.

Frågan om kognitiva hjälpmedel har initierats på högsta chefsnivå och arbete pågår för att få till stånd en budget.

Försöker få ihop till studiecirkel med ABF.

Boendestödjarutbildningen gick bra, vi fick bra respons.

Informationen mottogs med intresse och livlig diskussion.

Det märks snabbt att det är en intressant och aktuell fråga.

Tanken/målet är att vi ska kunna sammanställa en gemensam folder för kommun och landsting, där man enkelt ska kunna se var man vänder sig om man är i behov av något slags hjälpmedel oavsett om det är somatiska eller kognitiva hjälpmedel.

Mycket positivt från klienter som både fått och lånat hjälpmedel. Vi har fått bra kontakt med våra arbetsterapeuter. Tack vare kursen har vi fått bättre kunskaper om kognitiva hjälpmedel och vi vet vad vi pratar om och det blir lättare att övertyga klienter att ta emot hjälpmedlet som är användbart för dem.

Vi fick positiv respons, alla tyckte det var spännande och intressant.

Uppmuntrade oss att "föra det ytterligare vidare" och alla önskar mer info när vi vet lite mer om förskrivningar och vem/hur hjälpmedlen ska bekostas.

Många fick en AHA-upplevelse även beträffande att det faktiskt går att använda mycket enkla "icke-tekniska" kognitiva hjälpmedel typ papper och penna, bilder, schema.

Fått lov att köpa in ett antal hjälpmedel till psykosvården som vi kan ha för utlåning/utprovning.

För oss har det varit roligt och stimulerande.

Deltagarna har uppskattat vårt föredrag.

Det har väckt nyfikenhet och behandlarna har reflekterat utifrån sina egna kontakter.

Vi har fått förfrågningar och inbokningar till nya informationsträffar både inom kommunens verksamheter och psykiatri.

Informationen togs väl emot. Dock fanns ett stänk av skepsis i form av frågan hur jag skall hinna med även denna arbetsuppgift. Kanske skall jag kalla det för realism istället...

Vi vill sprida kunskaper om kognitiva stöd och att detta ska leda till att personer med psykiska funktionshinder får den hjälp de har rätt till att få.

Vi hoppas vi kan påverka vård- och omsorgsförvaltningens ledning så att de anställer en arbetsterapeut som ska arbeta mot personer med psykiska funktionshinder.

På sikt behov av information till
gruppen som jobbar med
boendestöd...

Framtiden...

Vår förhoppning är att det nationella kunskapsnätverket ska hålla kontakten, bilda lokala nätverk och fortsätta sprida information om psykiska funktionshinder och hjälpmedel.

**Lycka till!
Inger och Gunilla**

Dagens fortsatta program

Birgitta Hagström, NUprojektet, Socialstyrelsen

Catarina Brun, Hjälpmedelsinstitutet

Ing-Marie Wieselgren, Sveriges kommuner och landsting

Monica Rydén, KogniTek

Susanne Barkvik, Flexénita

Annika Marcelius, FalckVital AB

Ann-Sofie Jönsson Gewa AB

